

1990. évi XXVI. törvény

az 1945 és 1963 közötti törvénysértő elítélések semmissé nyilvánításáról

Az Országgyűlés fájdalommal emlékezik meg arról, hogy a második világháborút követően a Magyarországon létrejött sztálinista államhatalom - megfosztva az országot a függetlenségétől, megcsúfolva az emberiséget, az igazságot és a jogot - ártatlan állampolgárok százezreitől vette el a szabadságukat, sokaktól az életüket is. A börtönökből és internáló táborokból szabadultak számkivettként éltek saját hazájukban. A törvénytelenül üldözöttek ügyeiben gyakorolt kegyelmi elhatározások alkalmatlanok voltak a sérelmek orvoslására, mert az el nem követett bűnök nem bocsáthatók meg.

Mindezekért az Országgyűlés megköveti a nemzetet, és fejet hajt a törvénysértések valamennyi áldozata előtt kinyilvánítva, hogy a bűnöket nem ők, hanem a sztálinista államhatalom követte el.

A nemzeti megbékélés előmozdításáért az Országgyűlés átérzi a felelősségét, és az elmúlt évtizedek büneinek jóvátétele érdekében törvényt alkot.

1. § (1) Az 1945. január 1. és 1963. április 4. között az állam belső és külső biztonsága elleni bűncselekmények, a tervbűncselekmények, az árdrágító és közellátás elleni bűncselekmények, valamint a társadalmi tulajdont károsító bűncselekmény feljelentésének elmulasztása miatti elítélések semmisnek tekintendők.

(2) Semmisnek tekintendő az olyan elítélés is, amely az (1) bekezdésben meghatározott időhatáron belül, az ott felsorolt bűncselekménnyel halmazatban - ennél nem súlyosabb büntetési tétellel fenyegetett - más bűncselekmény miatt is történt, a háborús és a népellenes bűncselekményt kivéve.

(3) A (2) bekezdés irányadó arra az esetre is, ha az (1) bekezdésben meghatározott büntetést más bűncselekmény miatt kiszabott, az előbbinél nem súlyosabb büntetéssel foglaltak össze.

2. § Az 1. § alkalmazásában

a) az állam belső, illetőleg külső biztonsága elleni bűncselekményen a magyar büntető törvénykönyvről szóló 1878. évi V. törvény II. részének II-IV. és VI. fejezetében, a robbantószer és robbanóanyag előállításával, tartásával és használatával elkövetett bűncselekményekről szóló 1924. évi XV. törvény 1. §-ában, a katonai büntetőtörvénykönyv életbeléptetéséről szóló 1930. évi III. törvény III. fejezetében, a magyar állam biztonságát és nemzetközi érdekét veszélyeztető egyes cselekmények büntetéséről szóló 1940. évi XVIII. törvény 1. és 11. §-ában, a honvédelemről szóló 1939. évi II. törvényt módosító 1942. évi XIV. törvény 26. §-ában, a demokratikus államrend és köztársaság büntetőjogi védelméről szóló 1946. évi VII. törvény 1-10. §-ában, a büntető törvények egyes fogyatékoságainak megszüntetéséről és pótlásáról szóló 1948. évi XLVIII. törvény 48. §-ában, az ország területének elhagyására vonatkozó rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. törvényerejű rendeletben, a lőfegyverek és lőszerke előállításának, tartásának és forgalmának szabályozása, illetőleg bejelentése és beszolgáltatása tárgyában kiadott 7150/1946. (VI. 22.) ME rendelet 2. §-ában, a termelőszövetkezeti csoportok, tagjaik és vagyonuk fokozott büntetőjogi védelméről szóló 2560/1949. (III. 19.) Korm. rendelet 1. §-ában, a Hatályos Anyagi Büntetőjogi Szabályok Hivatalos Összeállítása (BHÖ) I. és II. fejezetében, továbbá 51. pontjában, valamint a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1961. évi V. törvény (Btk.) IX. fejezetében, 195. és 203-206. §-ában;

b) tervbűncselekményen a tervgazdálkodás büntetőjogi védelméről szóló 1950. évi 4. törvényerejű rendeletben és a BHÖ XI. fejezetében;

c) árdrágító és közellátás elleni bűncselekményen az árdrágító visszaélésekről szóló 1920. évi XV. törvény 1-3. §-ában a gazdasági rend büntetőjogi védelméről szóló 8800/1946. (VII. 28.) ME rendelet I-III. fejezetében, a BHÖ XIII. fejezetében, valamint a Btk. 236., 238. és 240. §-ában;

d) a társadalmi tulajdont károsító bűncselekmény feljelentésének elmulasztásán a társadalmi tulajdon büntetőjogi védelméről szóló 1950. évi 24. törvényerejű rendelet 7. §-ában, a BHÖ 234. pontjában, valamint a Btk. 308. §-ában;

e) háborús és népellenes bűncselekményen a népbíráskodásról szóló 81/1945. (II. 5.) ME rendelet 11., 13. és 15. §-ában, valamint a BHÖ 82., 84. és 86. pontjában meghatározott bűncselekményeket kell érteni.

3. § Az elítélt vagy a hozzátartozója (1978. évi IV. törvény 137. § 5. pontja) kérelmére az első fokon eljáró bíróság igazolja, hogy az elítélést az 1. § alapján semmisnek kell tekinteni. Az eljárásra -

az e törvényben szabályozott eltéréssel - a különleges eljárásoknak a büntető eljárásról szóló 1973. évi I. törvény (Be.) 356. §-ában meghatározott általános szabályai az irányadók.

4. § (1) Ha a bíróság az igazolást megtagadja, a határozat ellen a kérelmező fellebbezéssel élhet. A fellebbezésre a Be.-nek a végzés elleni fellebbezés elintézésére vonatkozó szabályait (X. fejezet III. cím) kell alkalmazni.

(2) A Legfelsőbb Bíróságnak az igazolást megtagadó határozata ellen fellebbezésnek nincs helye.

5. § Ez a törvény nem alkalmazható az 1989. évi XXXVI. törvény hatálya alá eső elítélésekre.

6. § (1) Ez a törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) Az e törvény alapján semmisnek tekintendő elítéléssel érintett személyek kárpótlásáról külön törvény rendelkezik.
